

RELACJA ZE SPOTKANIA PANELU 5/11/2009

I CZĘŚĆ – PREZENTACJE

Z pierwszą prezentacją wystąpił dr **Tadeusz Żurek** – pełnomocnik marszałka województwa pomorskiego ds. energetyki. Zaprezentował on założenia oraz obecny stan prac aktualizacyjnych regionalnej strategii energetycznej. Projekt aktualizacji został przygotowany na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego przez zewnętrzną firmę Tractebel Engineering, a następnie był dwukrotnie konsultowany – 6 maja i 10 lipca 2009 roku. 6 października b.r. uzyskano opinię Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, a 30 października nastąpiło oficjalne zakończenie prac.

W ramach aktualizacji strategii powstało 5 scenariuszy: (1) Scenariusz zaniechania, (2) Scenariusz maksymalnych inwestycji w źródła konwencjonalne i jądrowe, (3) Scenariusz maksymalnych inwestycji w OZE, (4) Scenariusz zrównoważonego rozwoju oraz (5) Scenariusz maksymalnej inwestycji w sektor elektroenergetyczny.

W wyniku przeprowadzonych analiz, wskazano na scenariusz zrównoważonego rozwoju, jako na najbardziej korzystny z punktu widzenia energetyki regionu. Scenariusz ten zakłada realizację do roku 2025 następujących elementów: modernizacja i rozbudowa linii elektroenergetycznych przesyłowych i dystrybucyjnych; budowa elektrociepłowni gazowej (200 MWe); budowa elektrowni konwencjonalnej węglowej (1600 MWe); rozbudowa elektrociepłowni EC (blok 800-900 MWe); budowa elektrowni jądrowej (1300-1600 MWe); budowa nowych farm wiatrowych na lądzie (900-1100 MWe); budowa biogazowni (łącznie 75-85 MWe); rozbudowa innych źródeł odnawialnych – łączna moc nowych źródeł ok. 15 MWe; budowa infrastruktury gazowej - dostawa gazu dla EC.

W kolejnym wystąpieniu, pani **Anna Oniszk-Popławska** (*Instytut Energetyki Odnawialnej IEO*), przedstawiła technologiczne oraz społeczne wizje przyszłości energetycznej Europy, zarysowane w ramach zakończonego w 2004 projektu EURENDEL – analogicznego przedsięwzięcia foresightowego, realizowanego na w ramach 5 Programu Ramowego BR UE.

Opracowanie to odnosiło się do dwóch perspektyw (1) technologicznej- w której opiniowanych było 19 innowacyjnych technologii wraz z możliwymi skutkami ich wdrożenia oraz (2) społecznej – która

Projekt „Pomorze 2030 – scenariusze rozwoju i kluczowe technologie” realizowany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

określała skutki społeczne wdrożenia powyższych technologii. W efekcie prac projektowych zarysowały się trzy scenariusze: I Radykalna zmiana obecnego sposobu postępowania; II Wojna o paliwa kopalne oraz III Brnięcie pomostem gazowym.

Na bazie doświadczeń zebranych przy realizacji projektu Eurendel, pani Oniszk-Popławska zdefiniowała podstawowe dylematy dla projektu Pomorze 2030. Dotykają one m.in. takich kwestii jak kierunki polityki energetycznej, wybory pomiędzy technologiami w różnych fazach rozwoju, przyczyny sprzeciwu społecznego wobec niektórych rozwiązań, problem integracji źródeł odnawialnych z systemem energetycznym etc.

Pewną formą odpowiedzi na te pytania, była kompleksowa wizja zrównoważonego rozwoju i zarządzania energią Pomorza, przedstawiona przez prof. **Jana Popczyka**, w kolejnym wystąpieniu. Wizja ta realizując cele pakietu 3x20, oparta jest w znacznej mierze na odnawialnych źródłach energii; w tym przede wszystkim na takich elementach jak biogazownie/bioelektrownie, elektrownie wiatrowe, elektrownie wodne oraz energetyka solarna. Niezwykle istotnym faktem jest kompletność tego rozwiązania, obejmującego wszystkich uczestników rynku energii. Profesor proponuje tym samym stworzenie nowej jakości energetycznej, promowanej przez niego pod nazwą „Synergetyka”. W jej centrum znajdują się energetyka uwzględniająca rosnący udział transportu elektrycznego oraz pomp ciepła oraz rolnictwo (w tym biogaz i paliwa II generacji), wykorzystujące zdobycze nauki i technologii (sieci inteligentne, biotechnologia, itp.), i uwzględniające aspekty środowiskowe oraz wynikające z nich fundamentalne regulacje (Pakiet 3x20).

Z kolei, przedstawiona przez pana **Piotra Stępniewskiego** (Dyrektor Centrum IT i Zarządzania procesami, ENERGA S.A.) perspektywa rozwoju inteligentnych sieci energetycznych pokazuje, że ich powstanie jest w zasadzie pewne. Są one warunkiem koniecznym wdrożenia idei zarządzania energią w modelu rozproszonym, a jednocześnie są niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego wszystkich odbiorców energii. Elementy tego systemu są już w trakcie realizacji, a predyspozycje regionu do wdrażania koncepcji inteligentnych sieci, z uwagi na zielony charakter województwa oraz niedobór mocy wytwórczych, stawiają nas na dobrej pozycji do „wyścigu” o pozycję lidera w tej dziedzinie. Dobrą motywacją może okazać się pozyskanie współpracy partnerów na preferencyjnych warunkach oraz wsparcie UE, ze względu na początkowy rozwój technologii.

Od strony praktycznej swoje doświadczenia przedstawiła firma Poldanor z Przechlewa, reprezentowana przez pana **Bennego Laursena** (dyrektora działu biogazu). Poldanor, mając w użytkowaniu cztery biogazownie rolnicze, produkuje energię na potrzeby własnej produkcji, wpisując

Projekt „Pomorze 2030 – scenariusze rozwoju i kluczowe technologie” realizowany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

się tym samym w dążenia UE do zwiększenia udziału OZE w obszarze produkcji energii. Przedstawione korzyści płynące z zastosowania biogazowni, m.in. w postaci redukcji emisji gazów cieplarnianych, tworzenie rynku zbytu dla lokalnej produkcji rolnej, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwiązanie problemu gospodarowania odpadami biologicznymi, a także rozbudowa lokalnej infrastruktury, itd. pokazują wartość tego typu inwestycji dla regionu oraz potwierdzają ich opłacalność. Przedstawiony został także potencjał, jaki niosą ze sobą inwestycje w biogazownie, m.in. w postaci stabilizacji lokalnej sieci elektroenergetycznej, bardziej efektywnego wykorzystania areałów o słabej jakości, czy rozwiązania problemów z zagospodarowaniem odpadów od lokalnych wytwórców branży spożywczej. Wspomniane także zostały bariery oraz zagrożenia, jakie wiążą się z tego typu inwestycją.

Powyżej omówione zagadnienia zostały uzupełnione o prezentację pana **Dariusza Koca** (Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.), który w obszarze oszczędzania energii upatruje duży potencjał dla regionu. Problemem jednak jest brak wystarczających funduszy oraz niekorzystne prawo, które nie wspiera inicjatyw zmierzających do inwestowania w poprawę energooszczędności oraz energoefektywności systemów energetycznych.

II CZĘŚĆ – DYSKUCJA – ANALIZA CZYNNIKÓW

W drugiej części spotkania panelu, w wyniku prowadzonej dyskusji, wskazano m.in. na następujące czynniki charakteryzujące się dużą zmiennością i niepewnością, które w istotny sposób będą oddziaływać na scenariusze rozwoju pomorskiego rynku energii:

- kształtowanie się cen i dostępności poszczególnych surowców (gazu, biomasy itp.);
- dostępność technologii zapewniających ekonomiczną opłacalność produkcji danego typu energii;
- ryzyko kosztów utopionych dla dużych inwestycji, takich jak elektrownia jądrowa (z ok. 60 letnim okresem zwrotu z inwestycji), które trzeba będzie ponieść nawet jeżeli powstawać będą nowe, konkurencyjne technologie;
- ryzyko obciążenia regionu kosztami przyłączenia siłowni wiatrowych na skalę niezbędną do wypełnienia krajowych zobowiązań w zakresie udziału OZE w produkcji energii;
- wysokość i stabilność standardów środowiskowych, które trzeba będzie spełnić;

Projekt „Pomorze 2030 – scenariusze rozwoju i kluczowe technologie” realizowany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

- dostępność źródeł finansowania, zwłaszcza w przypadku ograniczenia funduszy strukturalnych;
- ryzyko pojawiania się regulacji preferujących określone grupy interesów (lobbystyczne),
- świadomość i akceptacja społeczna (zwłaszcza jeżeli chodzi o rozwój energetyki atomowej),
- zdolność regionu do kreowania własnej, podmiotowej polityki rozwoju rynku energii.

Lista ta będzie nadal konsultowana i rozwijana, pod względem przedstawienia istoty i spodziewanych efektów czynników oraz trendów uznanych, jako istotne dla kierunków rozwoju pomorskiego rynku energii. Wskazany będzie również zakres oraz stopień niepewności tychże czynników. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane do skonstruowania tez dla badania Delphi.

Projekt „Pomorze 2030 – scenariusze rozwoju i kluczowe technologie” realizowany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013